

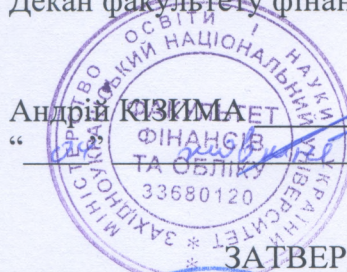
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**“УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”**

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 23 Соціальна робота

спеціальність – 232 Соціальне забезпечення

освітньо-професійна програма – “Соціальне забезпечення”

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік/іспит, (семестр)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	Екзамен (2)
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	Екзамен (2)

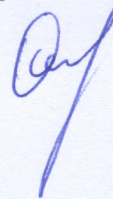
04.10.2024 р.

Тернопіль – 2024

Робочу програму склала канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Галина КУЛИНА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол № 3 від 3. лютого. 2024 р.

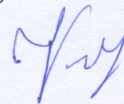
Завідувач кафедри фінансових технологій
та банківського бізнесу,
д-р екон. наук, професор

Ольга КНЕЙСЛЕР

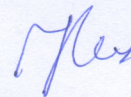
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне забезпечення, протокол № 2 від 4. 10. 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
канд. екон. наук, доцент

Галина КУЛИНА

Гарант ОПП,
канд. екон. наук, доцент

Галина КУЛИНА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”

1. Опис дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення”

Дисципліна – “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення”	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 23 Соціальна робота	Статус дисципліни – вибіркова Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 232 Соціальне забезпечення	Рік підготовки: <i>денна форма</i> – 1; <i>заочна форма</i> – 1 Семестр: <i>денна форма</i> – 2; <i>заочна форма</i> – 2
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – “Соціальне забезпечення”	Лекції: <i>денна форма</i> – 32 год.; <i>заочна форма</i> – 8 год. Практичні заняття: <i>денна форма</i> – 14 год.; <i>заочна форма</i> – 4 год.
Загальна кількість годин: <i>денна форма</i> – 150 год.; <i>заочна форма</i> – 150 год.	ступінь вищої освіти – магістр	Індивідуальна робота: <i>денна форма</i> – 5 год. Тренінг: <i>денна форма</i> – 6 год. Самостійна робота: <i>денна форма</i> – 93 год.; <i>заочна форма</i> – 138 год.
Тижневих годин: <i>денна форма</i> – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок з підготовки та реалізації прийняття ефективних фінансових рішень щодо формування й ефективного використання потенціалу установ і організацій сфери соціального забезпечення у контексті якісного соціального захисту та соціальної підтримки населення.

Головним завданням курсу є оволодіння фундаментальними питаннями теорії та практики управління фінансами сфери соціального забезпечення, набуття вмінь критично аналізувати ефективність їх організації з використанням сучасних методик менеджменту та

виокремлювати невирішені проблеми з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв'язання; набуття навиків щодо оцінки соціальних ризиків та методики управління ними; структури державних органів управління сфери соціального забезпечення; організації системи соціального забезпечення та фінансового механізму соціальних виплат; специфіки управління доходами та видатками у сфері соціального забезпечення; світової практики управління фінансами в зазначеній галузі.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення фінансів сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави;
- дослідження концептуалізації та методології оцінки соціальних ризиків;
- розгляд системи державних органів управління та їхніх функцій у сфері соціального забезпечення;
- розкриття державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення;
- розгляд системи соціального забезпечення в Україні та фінансового механізму соціальних виплат;
- дослідження інформаційного забезпечення та сучасних інформаційних технологій управління фінансами в сфері соціального забезпечення;
- ознайомлення із специфікою управління доходами та видатками у сфері соціального забезпечення;
- вивчення світового досвіду управління фінансами у сфері соціального забезпечення.

2.3. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

У результаті вивчення дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” студенти повинні:

- знати термінологію з питань фінансів сфери соціального забезпечення, аналізувати основні принципи та завдання даної ланки як складової фінансової системи держави;
- вміти пояснювати сутність соціальних ризиків та на практиці застосовувати методику їх оцінки;
- розуміти структуру та функціональне призначення державних органів управління у сфері соціального забезпечення в Україні та уміти на практиці застосувати знання щодо правових основ діяльності вказаних суб'єктів;
- розуміти структуру та функціональне призначення державних органів, що здійснюють державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та уміти на практиці застосовувати знання і навички щодо їхніх прав та обов'язків;
- розуміти сутність, необхідність та відмінності у системах соціального забезпечення населення в Україні та на практиці використовувати навички, що стосуються фінансового механізму соціальних виплат у державі;
- уміти користуватися сучасним інформаційним забезпеченням, з яким працює менеджмент у сфері управління фінансами соціального забезпечення;
- знати теорію управління доходами та видатками у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати набуті навички щодо прийняття ефективних управлінських рішень у даній галузі;
- володіти теоретичними знаннями, що стосуються світового досвіду управління фінансами у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати фахові навички щодо імплементації окремих аспектів зарубіжного досвіду у фінансову систему нашої країни.

3. Програма дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення”

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 1. Фінанси сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави

Сутність поняття “фінанси соціального забезпечення” та “управління фінансами в сфері соціального забезпечення”. Принципи управління фінансами в сфері соціального забезпечення. Рівні та сфери управління фінансами в сфері соціального забезпечення.

Основна мета і завдання управління фінансами в сфері соціального забезпечення як науки.

Тема 2. Соціальні ризики: концептуалізація та методологія оцінки

Економічна сутність соціальних ризиків та їх класифікація. Основні чинники, які впливають на рівень соціальних ризиків. Історичні етапи розвитку науки про соціальні ризики.

Методика оцінки соціальних ризиків. Європейська система соціальних показників: вимірювання соціальних процесів у координатах ідентичності, нерівності, консолідації та конфліктності; обґрунтування й поєднання нових вимірювань чи показників; використання найприйнятніших баз даних і результатів крос-національних досліджень.

Тема 3. Система державних органів управління та їхні функції у сфері соціального забезпечення

Система державних органів управління з питань соціального забезпечення населення в Україні. Міністерство соціальної політики України, його структура та функції. Національна сервісна служба України та її роль в реалізації соціального захисту населення і захисту прав дітей. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів. Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та його діяльність. Інші центральні органи виконавчої влади та їх роль у соціальному захисті населення.

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 4. Державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення

Сутність поняття “державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення”. Система державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та його особливості в організаціях і установах галузі соціального забезпечення. Зарубіжний досвід державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення.

Тема 5. Система соціального забезпечення в Україні та фінансовий механізм соціальних виплат

Необхідність, сутність та відмінності у системах соціального забезпечення різних категорій населення в Україні.

Сутність фінансового механізму соціальних виплат, основні елементи та принципи. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт. Державний бюджет як основне джерело фінансування витрат на соціальний захист населення. Фінансове планування та прогнозування як елемент бюджетного забезпечення соціальних гарантій населення. Бюджетне регулювання як блок фінансового механізму забезпечення в країні соціальних

гарантій. Методи фінансового механізму державного управління соціальним захистом населення.

Тема 6. Інформаційне забезпечення та сучасні інформаційні технології управління фінансами в сфері соціального забезпечення

Інформаційне забезпечення у сфері соціального забезпечення. Класифікація фінансової інформації. Види і потоки фінансової інформації у сфері соціального забезпечення. Державна казначейська служба України як орган, що концентрує бюджетні кошти в єдиній системі рахунків підпорядкованих структур, створює єдину інформаційну базу та готує фінансову і бюджетну звітність. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Тема 7. Управління доходами у сфері соціального забезпечення

Соціальне забезпечення як захист від життєвих ризиків і механізм перерозподілу доходів. Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення.

Сутність та особливості управління доходами у сфері соціального забезпечення. Особливості фінансування програм соціального забезпечення. Стимулююча та компенсаційна функції сучасної системи соціального захисту населення. Фінансове забезпечення модернізації соціального забезпечення. Антикризові фінансові заходи у сфері соціального захисту: збільшення обсягів допомоги та охоплення населення соціальними програмами. Оптимальні механізми побудови й розвитку системи соціального забезпечення.

Тема 8. Управління видатками у сфері соціального забезпечення

Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення та їх класифікація. Державні соціальні стандарти і нормативи для визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян.

Фінансові аспекти визначення розмірів основних соціальних гарантій: мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії за віком, інших видів соціальних та компенсаційних виплат. Видатки зведеного бюджету на фінансування соціального забезпечення. Фінансування соціального захисту певних категорій громадян з державного та місцевих бюджетів за функціональною класифікацією видатків. Фінансові аспекти управління видатками у сфері соціального забезпечення.

Тема 9. Світовий досвід управління фінансами у сфері соціального забезпечення

Основні проблеми фінансування сфери соціального забезпечення в Україні. Причини неефективності фінансування сфери соціального забезпечення в Україні. Міжнародно-правові гарантії щодо реалізації соціальних прав людини. Міжнародно-правові зобов'язання України, пов'язані з її інтеграцією до Європейського Союзу.

Джерела прямого та непрямого фінансування соціальної сфери згідно із світовою практикою: безпосередні бюджетні видатки; “податкові видатки” у вигляді пільг, відшкодувань, відстрочок; страхові внески до державних і недержавних страхових фондів; усуспільнення коштів підприємств у вигляді їхніх зобов'язань щодо виконання соціальних функцій; благодійність приватних осіб, фірм та організацій; громадські ініціативи – різноманітні фонди й збори; особисті кошти та зобов'язання громадян; кредити; надання державного майна для функціонування соціальної сфери, використання державної інфраструктури тощо. Пріоритетні завдання у сфері соціального забезпечення: підвищення ефективності управління бюджетними коштами для державної підтримки соціально бідних верств населення, подальше реформування сфери соціального захисту.

4. Структура залікового кредиту
дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення”

денна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	Інд. робота	Тренінг	Самост. робота	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ в СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ						
Тема 1. Фінанси сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави	2	2	2	3	10	Поточне опитування
Тема 2. Соціальні ризики: концептуалізація та методологія оцінки	4				11	
Тема 3. Система державних органів управління та їхні функції у сфері соціального забезпечення	4	2			10	
Тема 4. Державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення	4	2			10	
Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ в СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ						
Тема 5. Система соціального забезпечення в Україні та фінансовий механізм соціальних виплат	4	2	3	3	10	Поточне опитування
Тема 6. Інформаційне забезпечення та сучасні інформаційні технології управління фінансами в сфері соціального забезпечення	4	2			10	
Тема 7. Управління доходами у сфері соціального забезпечення	4	2			11	
Тема 8. Управління видатками у сфері соціального забезпечення	4	2			11	
Тема 9. Світовий досвід управління фінансами у сфері соціального забезпечення	2				10	
Разом	32	14	5	6	93	

заочна форма навчання

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			
Тема 1. Фінанси сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави	2	2	15
Тема 2. Соціальні ризики: концептуалізація та методологія оцінки			15
Тема 3. Система державних органів управління та їхні функції у сфері соціального забезпечення	2		15
Тема 4. Державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення			15
Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			
Тема 5. Система соціального забезпечення в Україні та фінансовий механізм соціальних виплат	2	2	15
Тема 6. Інформаційне забезпечення та сучасні інформаційні технології управління фінансами в сфері соціального забезпечення			16
Тема 7. Управління доходами у сфері соціального забезпечення	2		16
Тема 8. Управління видатками у сфері соціального забезпечення			16
Тема 9. Світовий досвід управління фінансами у сфері соціального забезпечення			15
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1. Фінанси сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави

Мета: полягає у розумінні термінології з питань фінансів сфери соціального забезпечення, умінні аналізувати основні принципи та завдання даної ланки як складової фінансової системи держави.

Питання для обговорення.

1. Сутність поняття фінанси соціального забезпечення та управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
2. Принципи управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
3. Рівні та сфери управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
4. Основна мета і завдання управління фінансами у сфері соціального забезпечення як науки.

Тема 2. Соціальні ризики: концептуалізація та методологія оцінки

Мета: полягає в оволодінні теоретичними знаннями щодо сутності соціальних ризиків та умінні на практиці застосовувати методику оцінки та управління ними.

Питання для обговорення.

1. Економічна сутність соціальних ризиків та їх класифікація.
2. Основні чинники, які впливають на рівень соціальних ризиків.
3. Історичні етапи розвитку науки про соціальні ризики.
4. Методологія оцінки соціальних ризиків та управління ними.
5. Європейська система соціальних показників: вимірювання соціальних процесів у координатах ідентичності, нерівності, консолідації та конфліктності; обґрунтування й поєднання нових вимірювань чи показників; використання найприйнятніших баз даних і результатів крос-національних досліджень.

Практичне заняття 2

Тема 3. Система державних органів управління та їхні функції у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у розумінні структури та функціонального призначення державних органів зі здійснення соціального забезпечення в Україні та умінні на практиці застосувати знання щодо правових основ вказаних суб'єктів.

Питання для обговорення.

1. Міністерство соціальної політики, його структура, функції та основні завдання.
2. Національна сервісна служба України та її роль в реалізації соціального захисту населення і захисту прав дітей.
3. Пенсійний фонд України, його структура та основні функції.
4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття України: структура та функції.

Практичне заняття 3

Тема 4. Державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у розумінні структури та функціонального призначення державних органів що здійснюють державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та умінні на практиці застосовувати знання і навички щодо їхніх прав та обов'язків.

Питання для обговорення.

1. Сутність поняття державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення.
2. Система державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та його особливості в організаціях соціальної сфери.
3. Зарубіжний досвід державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення.

Практичне заняття 4

Тема 5. Система соціального забезпечення в Україні та фінансовий механізм соціальних виплат

Мета: полягає у розумінні сутності, необхідності та відмінностей у системах соціального забезпечення населення в Україні та умінні на практиці використовувати фахові навички, що стосуються фінансового механізму соціальних виплат у державі.

Питання для обговорення.

1. Система соціального забезпечення: сутність та основні відмінності щодо різних категорій населення.
2. Сутність фінансового механізму соціальних виплат, основні елементи та принципи. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт.
3. Державний бюджет як основне джерело фінансування витрат на соціальний захист населення.

4. Фінансове планування та прогнозування як елемент бюджетного забезпечення соціальних гарантій населення.
5. Бюджетне регулювання як блок фінансового механізму забезпечення в країні соціальних гарантій.
6. Методи фінансового механізму державного управління соціальним захистом населення.

Практичне заняття 5

Тема 6. Інформаційне забезпечення та сучасні інформаційні технології управління фінансами в сфері соціального забезпечення

Мета: полягає в умінні користуватися сучасним інформаційним забезпеченням, з яким працює менеджмент у сфері управління фінансами соціального забезпечення.

Питання для обговорення.

1. Інформаційне забезпечення у сфері соціального забезпечення.
2. Класифікація фінансової інформації. Види і потоки фінансової інформації у сфері соціального забезпечення.
3. Державна казначейська служба України як орган, що концентрує бюджетні кошти в єдиній системі рахунків підпорядкованих структур, створює єдину інформаційну базу та готує фінансову та бюджетну звітність.
4. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Практичне заняття 6

Тема 7. Управління доходами у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності знати теорію управління доходами у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати набуті навички щодо прийняття ефективних управлінських рішень у даній галузі.

Питання для обговорення.

1. Соціальне забезпечення, як захист від життєвих ризиків і механізм перерозподілу доходів. Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення.
2. Сутність та особливості управління доходами у сфері соціального забезпечення.
3. Особливості фінансування програм соціального забезпечення.
4. Стимулююча та компенсаційна функції сучасної системи соціального захисту населення. Фінансове забезпечення модернізації соціального забезпечення.
5. Антикризові фінансові заходи у сфері соціального захисту: збільшення обсягів допомоги та охоплення населення соціальними програмами.
6. Оптимальні механізми побудови й розвитку системи соціального забезпечення.

Практичне заняття 7

Тема 8. Управління видатками у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності знати теорію управління видатками у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати набуті навички щодо прийняття ефективних управлінських рішень у даній галузі.

Питання для обговорення.

1. Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення та їх класифікація.
2. Державні соціальні стандарти і нормативи для визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян.
3. Фінансові аспекти визначення розмірів основних соціальних гарантій: мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії за віком, інших видів соціальних та компенсаційних виплат. Видатки зведеного бюджету на фінансування соціального забезпечення.

4. Фінансування соціального захисту певних категорій громадян з державного та місцевих бюджетів за функціональною класифікацією видатків.
5. Фінансові аспекти управління видатками у сфері соціального забезпечення.

Тема 9. Світовий досвід управління фінансами у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності оволодіти теоретичними знаннями, що стосуються світового досвіду управління фінансами у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати фахові навички щодо імплементації окремих аспектів зарубіжного досвіду у фінансову систему нашої країни.

Питання для обговорення.

1. Основні проблеми фінансування сфери соціального забезпечення в Україні. Причини неефективності фінансування сфери соціального забезпечення в Україні.
2. Міжнародно-правові гарантії щодо реалізації соціальних прав людини. Міжнародно-правові зобов'язання України, пов'язані з її інтеграцією до Європейського Союзу.
3. Джерела прямого та непрямого фінансування соціальної сфери згідно із світовою практикою: безпосередні бюджетні видатки; «податкові видатки» у вигляді пільг, відшкодувань, відстрочок; страхові внески до державних і недержавних страхових фондів; усупільнення коштів підприємств у вигляді їхніх зобов'язань щодо виконання соціальних функцій; благодійність приватних осіб, фірм та організацій; громадські ініціативи – різноманітні фонди й збори; особисті кошти та зобов'язання громадян; кредити; надання державного майна для функціонування соціальної сфери, використання державної інфраструктури тощо.
4. Пріоритетні завдання у сфері соціального забезпечення: підвищення ефективності управління бюджетними коштами для державної підтримки соціально бідних верств населення, подальше реформування сфери соціального захисту.

Заочна форма навчання

Практичне заняття 1

Тема 1. Фінанси сфери соціального забезпечення як елемент фінансової системи держави

Мета: полягає у розумінні термінології з питань фінансів сфери соціального забезпечення, умінні аналізувати основні принципи та завдання даної ланки як складової фінансової системи держави.

Питання для обговорення.

1. Сутність поняття фінанси соціального забезпечення та управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
2. Принципи управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
3. Рівні та сфери управління фінансами у сфері соціального забезпечення.
4. Основна мета і завдання управління фінансами у сфері соціального забезпечення як науки.

Тема 2. Соціальні ризики: концептуалізація та методологія оцінки

Мета: полягає в оволодінні теоретичними знаннями щодо сутності соціальних ризиків та умінні на практиці застосовувати методику оцінки та управління ними.

Питання для обговорення.

1. Економічна сутність соціальних ризиків та їх класифікація.
2. Історичні етапи розвитку науки про соціальні ризики.
3. Методологія оцінки соціальних ризиків та управління ними.
4. Європейська система соціальних показників: вимірювання соціальних процесів у координатах ідентичності, нерівності, консолідації та конфліктності; обґрунтування й поєднання нових вимірювань чи показників; використання найприйнятніших баз даних і результатів крос-національних досліджень.

Тема 3. Система державних органів управління та їхні функції у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у розумінні структури та функціонального призначення державних органів зі здійснення соціального забезпечення в Україні та умінні на практиці застосувати знання щодо правових основ вказаних суб'єктів.

Питання для обговорення.

1. Міністерство соціальної політики, його структура, функції та основні завдання.
2. Національна сервісна служба України та її роль в реалізації соціального захисту населення і захисту прав дітей.
3. Пенсійний фонд України, його структура та основні функції.
4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття України: структура та функції.

Тема 4. Державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у розумінні структури та функціонального призначення державних органів що здійснюють державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та умінні на практиці застосовувати знання і навички щодо їхніх прав та обов'язків.

Питання для обговорення.

1. Сутність поняття державне регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення.
2. Система державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення та його особливості в організаціях соціальної сфери.
3. Зарубіжний досвід державного регулювання фінансів у сфері соціального забезпечення.

Практичне заняття 2

Тема 5. Система соціального забезпечення в Україні та фінансовий механізм соціальних виплат

Мета: полягає у розумінні сутності, необхідності та відмінностей у системах соціального забезпечення населення в Україні та умінні на практиці використовувати фахові навички, що стосуються фінансового механізму соціальних виплат у державі.

Питання для обговорення.

1. Система соціального забезпечення: сутність та основні відмінності щодо різних категорій населення.
2. Сутність фінансового механізму соціальних виплат, основні елементи та принципи. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт.
3. Державний бюджет як основне джерело фінансування витрат на соціальний захист населення.
4. Фінансове планування та прогнозування як елемент бюджетного забезпечення соціальних гарантій населення.
5. Бюджетне регулювання як блок фінансового механізму забезпечення в країні соціальних гарантій.
6. Методи фінансового механізму державного управління соціальним захистом населення.

Тема 6. Інформаційне забезпечення та сучасні інформаційні технології управління фінансами в сфері соціального забезпечення

Мета: полягає в умінні користуватися сучасним інформаційним забезпеченням, з яким працює менеджмент у сфері управління фінансами соціального забезпечення.

Питання для обговорення.

1. Інформаційне забезпечення у сфері соціального забезпечення.
2. Класифікація фінансової інформації. Види і потоки фінансової інформації у сфері соціального забезпечення.

3. Державна казначейська служба України як орган, що концентрує бюджетні кошти в єдиній системі рахунків підпорядкованих структур, створює єдину інформаційну базу та готує фінансову та бюджетну звітність.
4. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Тема 7. Управління доходами у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності знати теорію управління доходами у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати набуті навички щодо прийняття ефективних управлінських рішень у даній галузі.

Питання для обговорення.

1. Соціальне забезпечення, як захист від життєвих ризиків і механізм перерозподілу доходів. Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення.
2. Сутність та особливості управління доходами у сфері соціального забезпечення.
3. Особливості фінансування програм соціального забезпечення.
4. Стимулююча та компенсаційна функції сучасної системи соціального захисту населення. Фінансове забезпечення модернізації соціального забезпечення.
5. Антикризові фінансові заходи у сфері соціального захисту: збільшення обсягів допомоги та охоплення населення соціальними програмами.
6. Оптимальні механізми побудови й розвитку системи соціального забезпечення.

Тема 8. Управління видатками у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності знати теорію управління видатками у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати набуті навички щодо прийняття ефективних управлінських рішень у даній галузі.

Питання для обговорення.

1. Бюджетні та позабюджетні джерела фінансування соціального забезпечення та їх класифікація.
2. Державні соціальні стандарти і нормативи для визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян.
3. Фінансові аспекти визначення розмірів основних соціальних гарантій: мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії за віком, інших видів соціальних та компенсаційних виплат. Видатки зведеного бюджету на фінансування соціального забезпечення.
4. Фінансування соціального захисту певних категорій громадян з державного та місцевих бюджетів за функціональною класифікацією видатків.
5. Фінансові аспекти управління видатками у сфері соціального забезпечення.

Тема 9. Світовий досвід управління фінансами у сфері соціального забезпечення

Мета: полягає у необхідності оволодіти теоретичними знаннями, що стосуються світового досвіду управління фінансами у сфері соціального забезпечення та на практиці застосовувати фахові навички щодо імплементації окремих аспектів зарубіжного досвіду у фінансову систему нашої країни.

Питання для обговорення.

1. Основні проблеми фінансування сфери соціального забезпечення в Україні. Причини неефективності фінансування сфери соціального забезпечення в Україні.
2. Міжнародно-правові гарантії щодо реалізації соціальних прав людини. Міжнародно-правові зобов'язання України, пов'язані з її інтеграцією до Європейського Союзу.
3. Джерела прямого та непрямого фінансування соціальної сфери згідно із світовою практикою: безпосередні бюджетні видатки; «податкові видатки» у вигляді пільг, відшкодувань, відстрочок; страхові внески до державних і недержавних страхових фондів; усупільнення коштів підприємств у вигляді їхніх зобов'язань щодо виконання соціальних функцій; благодійність приватних осіб, фірм та організацій;

громадські ініціативи – різноманітні фонди й збори; особисті кошти та зобов'язання громадян; кредити; надання державного майна для функціонування соціальної сфери, використання державної інфраструктури тощо.

4. Пріоритетні завдання у сфері соціального забезпечення: підвищення ефективності управління бюджетними коштами для державної підтримки соціально бідних верств населення, подальше реформування сфери соціального захисту.

6. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу з дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” – узагальнення, засвоєння та закріплення знань, отриманих на лекційних і практичних заняттях, формування у студентів критичного мислення для пропонування професійних рішень, цілісного бачення і вирішення проблем управління фінансами сфери соціального забезпечення.

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти “магістр”.

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Завдання для тренінгу

1. Здійснити формування та оцінювання ефективності виконання бюджетних програм для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення».

Студенти об'єднуються в 3-4 групи (в залежності від кількості учасників), кожна з яких здійснює формування та оцінювання результативних показників виконання бюджетних програм для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення». На основі отриманих результатів робочою групою робляться узагальнення щодо ефективності бюджетних програм у сфері соціального захисту та соціального забезпечення населення та визначаються чинники, які впливають на нього.

У підсумку відбувається представлення та спільне обговорення результатів досліджень робочих груп та обмін думками. За допомогою методу мозкового штурму студенти обґрунтовують шляхи підвищення ефективності бюджетних програм на соціальний захист та соціальне забезпечення у вітчизняних умовах.

2. Обґрунтувати можливості використання технології фандрайзингу у діяльності соціальних установ задля залучення додаткових ресурсів, необхідних для надання якісних соціальних послуг, реалізації соціальних програм та проєктів.

Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання двох завдань тренінгу.

7. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Адже самостійна робота є найважливішою формою навчання у вищій школі, обов'язковим компонентом навчальної та навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Самостійна робота полягає в опрацюванні положень законодавства з питань управління фінансами сфери соціального захисту і соціального забезпечення населення та навчальної і наукової фахової літератури, підготовці проєктів й аналітичних оглядів,

розробці фахових рекомендацій.

Завдання для самостійної роботи

Розробка фахових рекомендацій щодо оптимізації видатків місцевого бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення (бюджет обирається на власний розсуд). У процесі виконання завдання уявіть, що Вам завдання поставлено як уже сформованому фахівцю з соціального забезпечення, котрий буде працювати у конкретній соціальній установі певної адміністративно-територіальної одиниці або ж очолювати її, бюджет якої Ви будете аналізувати.

Методика виконання завдання:

1) проаналізувати дохідну та видаткову частини бюджету певної адміністративно-територіальної одиниці, вибраної на власний розсуд. Проаналізувати видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення;

2) здійснити моніторинг ефективності видатків бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення;

3) здійснити оцінку оптимальності видатків бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення;

4) на основі отриманих результатів дослідження окреслити стратегічні напрями вдосконалення організації та інструментарію здійснення видатків бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення.

При оцінці результатів самостійної роботи враховуються: глибина та всебічність розкриття змісту завдання; рівень володіння навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу; самостійність, аргументованість, оригінальність викладу самостійно опрацьованого матеріалу й вирішення проблеми; відображення власної позиції.

Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається за виконання завдання самостійної роботи. Максимальна кількість балів за завдання самостійної роботи становить 100 балів.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, індивідуальна робота, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, моделювання практичних ситуацій, реферування.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення

контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Управління фінансами в сфері соціального забезпечення” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	5 %	15 %	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих здобувачем на кожному занятті	Модульна робота по темах 1-9	Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається за виконання завдання самостійної роботи	Структура екзаменаційного білета: 1) два теоретичні питання по 25 балів за кожне – макс. 50 балів; 2) ситуативне завдання – макс. 30; 3) 5 тестів по 4 бали за тест – макс. 20 балів У сумі – 100 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-9
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних	1-9

	технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-9
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бірнє Т. 2023 Розробка Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС) в Україні. URL: https://medirent.ua/images/2024/STAAR_2024.pdf.
2. Бражко О. В. Особливості формування державних підходів до розвитку системи соціального захисту населення в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 27. С. 35–39. URL: <http://www.pagjournal.iei.od.ua/archives/2022/27-2022/6.pdf>.
3. Бражко О. В. Модернізація національної системи України соціального захисту населення в період воєнного стану. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 31. С. 31-34. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/31-2022/5.pdf>.
4. Бурлай Т. В., Дмитрук Д. А., Костриця В. І., Левін Р. Я. Політика соціальної якості: теорія та міжнародні підходи в контексті завдань повоєнної реконструкції України. *Український соціум*. 2022. № 3 (82). С. 9-30. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/9_27_No-382_2022_ukr.pdf.
5. Васютинська Л.А. Програмно-цільове управління національною економікою у контексті системного аналізу. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50-1. С. 48-52. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/50_1_2020/10.pdf.
6. Власенко Р. В., Яценко Л. Д. Соціальні ризики України в умовах війни та повоєнного відновлення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-07-01/2023-7-07-01>.
7. Грень Т. Я. Особливості реалізації політики соціального захисту територій в умовах війни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Том 33 (72). № 6. С. 80-84. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/13.pdf.
8. Іванова А. Особливості забезпечення соціального захисту в умовах децентралізації бюджетних повноважень. *Світ фінансів*. 2021. № 1 (66). С. 38-47.
9. Кулина Г., Налукова Н. Інформатизація сфери соціального забезпечення як необхідна компонента формування цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2020. № 1. С. 95-106.
10. Лисяк Л., Качула С., Абдін А. Бюджетна політика у сфері видатків в координатах соціального розвитку. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 4 (65). С. 39-55.
11. Мальований М. І. Оцінка бюджетного фінансування соціального забезпечення в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2020. № 1 (72). С. 116-1350.
12. Мелконян А. Г. Специфіка та особливості функціонування західних моделей публічного управління соціальним захистом. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 15. С. 11-15.
13. Метленко М., Сумма В., Шарапов В., Сілін А. Стратегічні вектори управління державними фінансами під час війни в контексті відбудови України. *Humanities Studies*. 2023. Вип. 17 (94). С. 190-199.
14. Насібова О. Фінансовий механізм соціального захисту як інструмент регулювання рівня життя населення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 48-54.
15. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (01-31.07.2022). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv->

[pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovakh-voyennoho-3](#).

16. Петруха Н., Петруха С., Алексєєнко Н., Кушнерук О., Мазур А. Соціальні імперативи державних фінансів: воєнна адаптація та засади повоєнного відновлення. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2023. Том 3 (50). С. 358-371. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4031>.

17. Про Державний бюджет України на 2023 рік : Закон України від 3 листопада 2022 року № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>.

18. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

19. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. №2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

20. Про затвердження Положення про Державну соціальну службу України : Постанова КМУ від 22.05.2019 р. № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/458-2019-%D0%BF>.

21. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження КМУ від 28.10.2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>.

22. Солопенко Т. Алгоритм визначення цілей у бюджетуванні. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 3. С. 91-104.

23. Соціальна політика в Україні у воєнний час: 2022-2023 роки. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.pdf>.

24. Юник І. Г. Реалізація сучасної державної соціальної політики в Україні: основні проблеми та стратегічні пріоритети. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 187-195. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/27.pdf

25. State Financial Aid Programs. URL: <https://mhec.maryland.gov/preparing/pages/financialaid/descriptions.aspx>.

26. Yurchyk I. Social services in the conditions of war. Modernization of science and its influence on global processes : collection of scientific papers «SCIENTIA» II International Scientific and Theoretical Conference, Bern, October 21, 2022. Bern, Swiss Confederation, 2022. P. 39-40. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=28996.pdf>.